

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Præcipuæ objectiones solvuntur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

Atqui infantes eam nunquam habuerunt, cum peccatum originale non sit eis voluntarium voluntate propria, sed tantum aliena: Ergo non ardebunt in inferno.

Ex his sanctorum Patrum testimoniis, & unanimiter Theologorum Scholasticorum consensu, hoc argumentum efficax in favorem nostrae sententiae potest deduci. Damnatio infantium ad ignem aeternum, tam repugnans videtur clementiae Dei, & rationi, ut non sit asserenda, nisi evidenter ex divina traditione habeatur: Sed nullam fuisse talem traditionem manifeste ostendunt testimonia Innocentii III. Eugenii IV. Nazianzeni, Nisseni, Chrysostomi, & Bernardi jam adducta, nec non unanimes ferè consensus Theologorum Scholasticorum, qui à quingentis circiter annis scripserunt: Ergo &c.

§. III.

Rationes Theologicae expenduntur.

NON desunt etiam rationes Theologicae, quibus nostrae conclusionis veritas suadetur. Prima & praecipua, quam D. Thomas loci citatis insinuat, potest sic proponi. Pœna debet proportionari culpæ: Sed pœna sensus non est proportionata culpæ originali: Ergo culpa originalis non punitur pœnâ sensus. Major patet, Minor probatur primò: quia pœna sensus contingit per passionem hujus particularis personae; peccatum autem originale non est per voluntatem personae, sed per voluntatem naturæ: Atqui puniri per passionem personalem, non est proportionatum cum hoc quod est peccasse voluntate naturæ, & non personæ: Ergo pœna sensus non est proportionata culpæ originali.

Secundo, Pœna sensus correspondet peccato secundum conversionem ad bonum commutabile; licet enim talis pœna etiam aversioni in peccato personali repertæ debeatur, hoc tamen provenit ex eo quod talis aversio non est pura aversio, sed aliquid conversionis participat, quia est voluntaria per actum propriae voluntatis, & ratione hujus participationis debetur illi pœna sensus: Sed in peccato originali non est conversio ad bonum commutabile etiam per participationem, cum tale peccatum non sit voluntarium per actum propriae voluntatis, sed solum per voluntatem capitis: Ergo pœna sensus non est proportionata culpæ originali.

Probatur tertio: Pœna sensus correspondet culpæ pro delectatione quam causet, juxta illud Apocal. 18. *Quantum glorificat se, & in deliciis fuit, tantum date illi tormentum & luctum*: Sed in culpa originali nulla delectatio invenitur: Ergo pœna sensus non respondet originali peccato, nec habet proportionem cum illo.

Secunda ratio asseritur è D. Thoma qu. 5. de malo art. 2. ubi sic dicitur. Ad ea quae sunt naturæ suae propria unaquaque persona per se ipsam immediate ordinatur, non verò ad ea quae sunt supra ejus naturam, unde nihil est absurdum, si aliquis patiatur detrimentum in his quae sunt supra naturam, propter peccatum quod non commisit; sed non esset justum quòd illud pateretur in his quae sunt naturæ suae propria, propter peccatum alterius: Atqui gratia & visio Dei sunt supra naturam humanam; bona autem dispositio & habitudo naturæ est

aliquid ipsi proprium, & connaturaliter debitum: Ergo licet justum & rationale sit, posteros Adæ privari gratiâ & visione beatifica in pœnam originalis peccati, quamvis non sit propria cujusque voluntate commissum; injustum tamen & irrationabile videtur, eos combustione ignis aeterni, quæ integritati naturæ, & bonæ ejus habitudini opponitur, propter illud peccatum puniri.

Tertia ratio: illa culpa quæ non reddit vituperito & increpatione dignum, à fortiori non reddit dignum pœnâ aliquâ sensibili & positivâ; cum hæc acerbior & durior sit: Sed per originale peccatum nemo fit dignus reprehensione & vituperio: Ergo nec pœna sensibili & positivâ, seu cruciatu ignis aeterni. Major patet: Minor probatur ex Augustino lib. de duabus animabus cap. 11. ubi aperte docet, eum qui non fecit quod facere non poterat, non esse reprehensione ullâ dignum, & subdit hoc ita esse cuilibet notum & pervium, *ut illud decantent & in montibus pastores, & in theatris poetae, & indocti in circulis, & docti in bibliothecis, & magistri in scholis, & Antistes in sacris locis, & in orbe terrarum genus humanum*: At infantes ita contraxerunt peccatum originale, ut non potuerint non contrahere: Ergo ex Augustino nullâ increpatione & reprehensione sunt digni. Unde inauditum est in Ecclesia, quemquam argui quòd nascendo contraxerit peccatum originale.

Quarta ratio: Ecclesia in imponenda pœna peccatis debita, imitatur ordinem & modum præscriptum à divina justitia in punitione delictorum: Sed Ecclesia nullam pœnam positivam imponit pro peccato originali; Ergo nec divina justitia ullam sensibilem pœnam pro tali peccato taxavit.

§. IV.

Præcipuae objectiones solvuntur.

OBICIUNT in primis Adversarii: Parvulis in extremo judicio dicitur illud Matth. 25. *Ite maledicti in ignem aeternum*: Sed nomine ignis pœna sensus intelligitur: Ergo illam parvuli sustinebunt.

Confirmatur primò: Apocal. 20. dicitur: *Vidi Thronum magnum & candidum, & sedentem super eum; & vidi mortuos magnos & pusillos, stantes in conspectu throni, & libri aperti sunt, & apertus est liber vitæ, & qui non est inventus in illo, missus est in stagnum ignis*. Sed parvulus non baptizatus non reperitur in libro vitæ: Ergo mittitur in stagnum ignis.

Confirmatur secundo: Matth. 15. Qui non congregantur in horreum ut triticum, id est non admittuntur in cælum, sunt zizania comburenda igne: Sed parvuli non baptizati non admittuntur in cælum: Ergo igne inferni comburantur.

Confirmatur tertio: Parvuli ratione peccati originalis dicuntur in Scriptura *filii iræ*: Sed ira Dei, cum sit tantum metaphórica & per effectum, nihil est aliud quam inflictio pœnæ; non quidem damni, cum sit mera privatio, ideoque proprie non infligatur; sed pœnæ sensus, quæ cum sit positivus aliquis cruciatus, proprie & per se infligitur: Ergo parvuli ratione peccati originalis pœnâ sensus puniuntur.

Ad objectionem respondeo cum D. Thoma in 4. dist. 47. qu. 1. art. 3. ad 3. quòd *Pueri ante per-*

perfectam aetatem decedentes, in iudicio comparabunt, non ut iudicentur, sed ut videant gloriam iudicii. Sicut enim non peccaverunt in se, sed in suo capite, Ita non oportet quod iudicentur in se, sed in suo capite. Unde verba illa Christi, *Ita maledicti in ignem aeternum*, non diriguntur ad omnes reprobos qui a sinistris iudicis erunt, sed solum ad adultos; non potest enim ad parvulos spectare causa quae ibi redditur: *Esurivi, & non dedistis mihi manducare: sitivi, & non dedistis mihi potum &c.* Quod si aliquis contendat parvulos comparituros esse in iudicio, non solum ut gloriam iudicis videant, sed etiam ut iudicentur, sicut insinuare videtur D. Thomas 2. ad Corinth. 5. lect. 5. verba illa Apostoli exponens, *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, & per consequens non solum ad adultos, sed etiam ad parvulos, verba illa Christi, Ita maledicti in ignem aeternum*, esse dirigenda: responderi poterit ad objectionem, negando Minorem, nempe quod nomine ignis aeterni poena sensus determinate intelligatur: nam, ut infra ostendemus, iuxta phrasim Scripturae, nomine ignis, quaelibet poena designatur. unde hoc nomine Christus poenam damni pro parvulis, & poenam damni & sensus pro adultis significavit.

184

Ad primam confirmationem dicendum, locum illum Apocalypsis, obiectum ab Adversariis, manifesto dolo ab illis mutilari: nam post verba in objectione adducta, *haec immediate sequuntur, Et iudicati sunt mortui ex his quae scriptae erant in libris, secundum opera ipsorum &c.* Quae verba manifeste demonstrant, Joannem loqui tantum de adultis, secundum opera sua bona vel mala iudicandis, quando subdit, *Et qui non est inventus in illis (libro vitae) missus est in stagnum ignis.* Nec obest quod ait, *magnos & pusillos*: nam ut recte notat Cornelius in hunc locum, per *pusillos* intelligit non aetate aut statura, sed dignitate & gradu exiguos, id est viles & abjectos, ut sunt servi, rustici, ancillae &c.

185

Ad secundam confirmationem dicatur, zizania quae comburentur igne, illa esse quae creverunt usque ad messem, id est reprobos qui male operati sunt usque ad mortem, inter quos non sunt infantes, qui nulla mala opera exercuerunt.

186

Ad tertiam respondeo Deum non tantum iram suam ostendere infligendo poenam sensibilem, sed etiam excludendo in aeternum a suo regno. David enim 2. Regum 14. iram suam adversus Absalonem maxime ostendit; cum prohibuit ne ipsius conspectu frueretur: unde ipse Absalon dicebat amico suo Joab, *Quare veni de Gesur? melius erat ibi esse: obsecro ergo ut videam faciem Regis; quod si memor est iniquitatis meae, interficiat me.* Item Reges huius saeculi, nobiles a suo palatio excludendo, suam adversus eos iracundiam satis superque manifestant: adeoque etiam si parvuli, cum solo originali decedentes, non afficiantur poena sensus, possunt tamen dici *filii irae*, propter privationem visionis, seu poenam damni.

187

Obiiciunt secundo Adversarii quaedam testimonia SS. Patrum, quae aperte militare videntur contra nostram sententiam: nam D. Augustinus serm. 14. de verbis Apostoli, affirmat parvulos sine baptismo decedentes ituros in ignem aeternum, iuxta sententiam Domini, Matth. 25. *Ita maledicti in ignem aeternum.* Similiter Author libri Hypognost. dicit quod parvuli dece-

dentes sine baptismo, experientur gehennam ignis. Item Fulgentius lib. de fide ad Petrum cap. 17. relatus in canone *firmissime* de consecrat. dist. 4. sic ait: *Firmissime crede, & nullatenus dubites, non solum homines ratione utentes, verum etiam parvulos, si sine Sacramento baptismi de hoc saeculo transeunt, ignis aeterni supplicio puniendos.* Denique D. Gregorius 8. moral. dicit de his quos a culpa originali Sacramenta non liberant: *Lucet ex proprio nihil egerint, tamen illuc ad tormenta perveniunt.* Et lib. 9. inquit quod *iudex ille districtus, ut sua animadversione trucidat quos culpa propria actionis damnat; sic illos in aeternum percutit, quos reatus arbitri non ad ducit.*

Respondeo primo, iuxta phrasim Scripturae & SS. Patrum, nomine ignis quaelibet poenam significari, ut docet Augustinus quaest. 9. in Iosue, & patet ex illo Psalmi 65. *Transivimus per ignem & aquam, & eduxisti nos in refrigerium:* Unde quando idem S. Doctor, & alii Patres, docent pueros sine baptismo decedentes torqueri, metaphorice loquuntur, & nomine ignis, poenam damni significant. Ita affirmat S. Thomas qu. 5. de malo art. 2. ad 1. & in 2. dist. 33. qu. 2. art. 1. ad 1. & Glossa in cap. nulla de consecr. dist. 4. ubi non aliam poenam assignans infantibus sine baptismo decedentibus, quam tenebras, id est privationem visionis Dei, subdit: *Et haec carentia est poena ignis, de qua intelligendus est canons, firmissime, desumptus est ex Fulgentio.*

Hanc vero interpretationem esse legitimam, & menti SS. Patrum consonam, suaderi potest: Primo quia in his locis agebant contra Pelagianos, afferentes parvulos sine baptismo morientes esse quidem excludendos a regno colorum, non tamen a vita aeterna, sed beatitudine esse donandos: unde intentum Augustini loco citato erat suadere, parvulos sine baptismo decedentes non pervenire ad aeternam beatitudinem, sed ab ea excludi, quod sufficienter convincitur, nomine ignis, combustionis, & cruciatus intelligendo aeternum supplicium, seu poenam aeternam damni, cum qua aeterna felicitas nequit componi. Secundo quod SS. Patres adducti docent de poena parvulorum sine baptismo decedentium, id asserunt pertinere ad fidem, ut constat ex loco citato Fulgentii, ubi ait, *Firmissime crede, & nullatenus dubites &c.* Nullus autem sine manifesto errore asserere potest hoc esse fidei, quod praedicti parvuli aeternum cruciabuntur poena sensus, sive tormento ignis, sed solum quod sint damnati, & aeternum puniendi poena damni. Tertio si D. Augustinus in rigore accipiat, secum conciliari non poterit: nam aliis in locis, satis aperte docet parvulos nullam poenam sensus sustinere.

Respondeo secundo, Augustinum valde fuisse anxium & dubium in hac materia, & modo in unam, modo in alteram partem declinasse: quod patet, tum quia Epistola 28. ad Hieronymum suam hac in hesitationem & dubitationem manifeste declarat, his verbis: *Cum ad poenas ventum est parvulorum, magnis, mihi crede, coarctor angustiis, nec quid respondeam profusus invenio:* Tum etiam quia disputans contra Pelagianos, virtualiter & per consequentiam asserit se non audere dicere, quod parvuli non baptizati aeterno igne puniantur; ait enim lib. 5. contra Julian. cap. 8. *Non dico parvulos sine Christi baptismo morientes, tanta poena esse placentem.*

plebendos, ut eis non nasci potius expediret. Et paulo infra: *Quis dubitavit parvulos non baptizatos, qui solum habent originale peccatum, in damnatione omnium levissima futuros? Quis, qualis, & quanta erit, quamvis definire non possim, non tamen audeo dicere, quod eis, ut nulli essent, quam ut ibi essent, potius expediret.* Quibus verbis non solum suam hac in re dubitationem & anxietatem declarat, sed etiam magis propendet & inclinatur in nostram sententiam: docet enim hanc Christi Domini de proditore Juda sententiam, melius erat illi si natus non fuisset, non posse parvulis accommodari: quod falsum esset, si illi poena ignis torquerentur; nam licet non esse secundum se non sit appetibile, utpote pura boni privatio, bene tamen in quantum est alleviativum cruciatus & poenae, ut docet D. Thomas in supplem. qu. 92. art. 3. Item subdit Augustinus, tales parvulos esse in damnatione omnium levissima futuros; quod non esset verum, si aliquam poenam sensus sustinerent: è contra vero si à poena sensus immunes sint, mitior procul dubio & tolerabilior erit eorum damnatio.

Addo quod idem S. Doctor lib. 3. de lib. arbit. cap. 23. ait quod *sicut vita esse potuit media inter rectè factum atque peccatum, ita & potest dari sententia iudicis media inter premium atque supplicium*: Sed si parvuli paterentur poenam damni & sensus, illorum sententia non esset media inter premium & supplicium, ut de se patet: Ergo ex mente Augustini, parvuli solà poenà damni puniuntur.

Nec valet si dicas, sententiam parvulorum idè ab Augustino mediam inter premium & supplicium constitui, quia mitiori poenà quam adulti puniuntur. Non valet inquam, nam etiam inter adultos unus mitius alio punitur, & homines mitiori poenà quam Dæmones regulariter loquendo sunt puniendi; & tamen nemo dicit aduulum mitiori poenà puniendum, vel auditurum mediam sententiam inter premium & supplicium: Ergo si parvuli poenam sensus & damni paterentur, malè Augustinus assereret mediam esse inter premium & supplicium parvulorum sententiam.

Objicies tertio: Parvuli in hac vita puniuntur poenà sensus: Ergo & in alia. Antecedens constat ipsa experientia, qua videmus parvulos in hanc lucem prodeuntes, morbis, doloribus, morti, aliisque praesentis vitae miseriis esse obnoxios. Consequentia verò probatur: Si parvuli poenà sensus in hac vita punirentur, & post mortem essent ab illa immunes, sequeretur eos esse melioris conditionis post mortem, quam ante mortem: Sed hoc videtur absurdum: Ergo & illud.

Respondeo distinguendo Antecedens: Parvuli in hac vita puniuntur poenà sensus, per accidens, concedo Antecedens: per se, nego Antecedens, & Consequentiam.

Explicatur solutio: Mors & alii corporales defectus non sunt poena per se taxata pro culpa originali, sed tantum carentia originalis iustitiae, quae immortalitatem & impassibilitatem praestabat, ac proinde illà sublata, sequuntur mors & ærumnae temporales seu corporales, in virtute agentium naturalium: in alia autem vita nihil ager virtutè naturæ, sed secundum ordinem divinæ iustitiae, sive in animam, sive in corpus: quare ut poena sensibilis responderet in alia vita originali peccato, deberet hoc fieri

Tom. III.

ex ordinatione divina, praedictam poenam taxante, & destinante per se ad illius punitionem. Unde ad probationem consequentiae, neganda est sequela Majoris: licet enim parvuli in hac vita corporales ærumnas sustineant, & post mortem sint ab illis immunes, non tamen sequitur eos, esse melioris conditionis post mortem, quam ante mortem; quia melius est omnes sustinere miseriae cum aptitudine ad videndum Deum, & illo fruendum, quam omni calamitate positivè carere, sine huiusmodi aptitudine.

Objicies quarto: Si tantum poena damni debetur originali peccato, sequitur quod adultus, qui decedit ex hac vita cum peccato originali & actuali mortali, non mereatur plus poenae, quam ille qui moritur cum solo actuali mortali: Sed hoc videtur absurdum: Ergo & illud. Sequela Majoris probatur: Per peccatum actuale mortale adultus incurrit totalem privationem visionis beatæ: Ergo si peccato originali poena tantum damni, seu privatio visionis beatæ, debeat, non plus incurrit poenae, qui cum peccato originali & actuali mortali decedit, quam qui moritur cum solo originali.

Respondeo morientem cum peccato originali & actuali simul, mereri plus poenae damni intensivè quodammodo, quia meretur poenam damni duplici titulo totali, & poena damni intenditur moraliter, quando ex multiplici titulo tanquam causa totali debetur: quemadmodum, ut ait D. Thomas in 4. dist. 18. qu. 2. ar. 3. in fine, magis excommunicatus est qui committit plura & diversa peccata, quorum singulis annexa est major excommunicatio, quamvis qualibet major excommunicatio sit totalis privatio bonorum communium Ecclesiae.

Objicies ultimum: Veniale peccatum, quod levius est originali, in altera vita punitur poenà sensus: Ergo multò magis originale eadem poenà punietur.

Sed nego consequentiam, & paritatem: nam peccatum veniale, quamvis sit levius originali, est tamen voluntarium voluntate propria, & habet aliquam conversionem & delectationem inordinatam, secus autem peccatum originale: unde cum poena sensus correspondeat propriae voluntati, & conversioni ac delectationi inordinatae, non mirum si illud in altera vita poena sensus puniatur, istud verò sola poena damni.

§. IV.

Refellitur opinio Bellarmini.

Dico secundò, pueros cum originali ex hac vita migrantes, nullo affici dolore, vel tristitia interiori, ob carentiam beatificae visionis. Ita D. Thomas locis supra citatis.

Probat primò ex SS. Patribus: nam Gregorius Nissenus supra relatus ait, quod *immatura mors infantium demonstrat neque in doloribus & tristitia futuros esse eos, qui sic vivere desierunt.* Et Augustinus loco supra citato asserit poenam, qua punitur originale peccatum, omnium mitissimam esse; quod esset falsum, si ratione beatitudinis amissae parvuli dolorem & tristitiam interiori sentirent: ut enim docet Chrysostomus homil. 24. in Matth., & homil. 47. ad populum Antioch. dolor quem damnati sentiunt ob amissam beatitudinem, major est dolore sensibili ab igne inferni causato.

LII

Con-